

Folketingets Europaudvalg
Christiansborg, den 29. april 2003
EU-Konventssekretariatet

Til

udvalgets medlemmer og stedfortrædere
samt de danske repræsentanter i Det Europæiske Konvent

Resumé af formøde for de nationale parlamentarikere den 24. april 2003

Kort resumé:

Formødet demonstrerede en bred utilfredshed med konventsformandens offentliggørelse af et første udkast til afsnit IV om institutionerne inden forudgående godkendelse af Præsidiets. Præsidiemedlem John BRUTON oplyste, at gårsdagens præsidiemøde efter intense drøftelser først var afsluttet kl. 01.00. Efter behandlingen i Præsidiets var der opnået enkelte – men betydningsfulde – ændringer i forhold til Giscard d'Estaings første udkast om det institutionelle afsnit. Eksempelvis var funktionen som næstformand i Rådet strøget, og Kommissionsformandens rolle var blevet styrket.

Konventsformanden blev endvidere kritiseret for ikke at præsentere Konventets resultater loyalt over for pressen og over for Det Europæiske Råd i Athen tidligere på måneden. Han blev desuden kritiseret for at lægge sig alt for tæt op ad forslag udtænkt i fransk-tyske regeringskredse.

Der var et bredt ønske om en detaljeret tidsplan for Konventets fremtidige arbejde. Mange konventsmedlemmer udtrykte bekymring for, at der ikke ville blive tid nok til at gøre arbejdet med del II færdig på et tilstrækkeligt højt niveau. Gisela STUART orienterede om, at Det Europæiske Råd ønskede at se det samlede resultat fra Konventet ved dets møde i Thessaloniki den 20. juni, hvilket betød at særlig de første to uger i juni ville blive meget intense, sagde hun. Hun fandt det imidlertid af afgørende betydning, at også forfatningstraktatens del II blev behandlet af Konventet og ikke overladt til tekniske eksperter, idet del II havde samme politiske karakter som del I.

Adskillige medlemmer var skuffede over den relativt beskedne rolle, der var blevet tildelt de nationale parlamenter i de foreliggende tekster.

Meddelelser fra formanden

Den græske mødeleder Marietta GIANNAKOU oplyste indledningsvis, at stats- og regeringscheferne ved mødet i Det Europæiske Råd i Athen tidligere på måneden havde bekræftet ønsket om at få præsenteret Konventets konklusioner på det kommende topmøde i Thessaloniki den 20. juni. Dette betød, at Konventets arbejde i den sidste fase ville finde sted under et betydeligt tidspres, sagde hun. Herefter gav hun ordet til de nationale parlamentarikers repræsentanter i Præsidiet.

Afrapportering fra Præsidiet

Det irske parlamentsmedlem John BRUTON meddelte, at Præsidiets møde onsdag den 23. april først var afsluttet kl. 01.00 natten til torsdag efter intense diskussioner af de nye udkast til artikler, herunder især afsnit IV om institutionerne. Der havde været udbredt utilfredshed med, at konventsformand Giscard d'Estaing allerede tirsdag den 22. april havde ladet et første udkast af afsnit IV om institutionerne lægge til pressen, inden Præsidiet havde haft lejlighed til samlet at forholde sig til udkastet. Efter nattens møde i Præsidiet var der opnået enighed om det endelige udkast, der vil blive omdelt til konventsmedlemmerne i forbindelse med åbningen af dagens konventsmøde.

De væsentligste forskelle i Giscard d'Estaings første udkast og det samlede udkast fra Præsidiet bestod ifølge Bruton bl.a. i, at Giscard d'Estaings forslag om at oprette en funktion som næstformand i Rådet var blevet strøget, ligesom også forslaget om at oprette en syv mand stor bestyrelse for Det Europæiske Råd var blevet taget af bordet. I Præsidiets samlede udspil kan Det Europæiske Råd ved konsensus beslutte at oprette et præsidium bestående af tre af Rådets medlemmer efter en ordning med ligelig rotation.

Til gengæld havde der i Præsidiet været enighed om at fastholde formuleringerne vedrørende principperne for en fast formand for Rådet, sagde Bruton. Formanden ville skulle vælges af Det Europæiske Råd med kvalificeret flertal for en periode på to et halvt år med mulighed for genudnævnelse én gang. Kommissionen skulle ifølge Præsidiets udkast bestå af en formand og højst 14 medlemmer, sagde Bruton.

Den engelske parlamentariker Gisela STUART sagde, at konventsmedlemmerne som følge af Konventets tidsfrist måtte forberede sig på et meget intenst afsluttende forløb, især de to første uger i juni måned. Det var i den forbindelse vigtigt nøje at prioritere kræfterne, sagde hun. Hertil oplyste John

BRUTON, at forslaget om oprettelsen af en europæisk kongres blev mødt med stor modstand i præsidiet. Han konstaterede, at denne idé var død, og opfordrede til ikke at bruge for mange kræfter på denne sag.

Gisela STUART påpegede, at ikke alle institutionelle spørgsmål var løst endnu. Det var stadig uklart, hvordan ratifikationsprocessen i forbindelse med fremtidige traktatændringer i et udvidet EU skulle forløbe. Hun fandt det afgørende, at der ikke blev slækket på kravet om ratifikation i alle medlemslandenes nationale parlamenter

Den slovenske parlamentariker Alojz PETERLE så med bekymring på, at der var lagt op til en afvigelse fra Nicetraktatens bestemmelser vedrørende de institutionelle spørgsmål. Dette ville sende et meget uheldigt signal til borgerne i tiltrædelseslandene, som stod over for afgørende folkeafstemninger om EU-medlemskabet, sagde han. Han vendte sig imod tanken om en fast formand og var ligeledes modstander af at fravige princippet om en kommissær pr. medlemsstat. En reduceret Kommission kunne nemt føre til en uønsket polarisering af landene i Unionen, advarede Peterle.

Debat

Debattens karakter

Debatten strakte sig over næsten to timer og omhandlede, udover forskellige aspekter af Konventets arbejdsvilkår, en række overordnede institutionelle spørgsmål. Derimod blev de egentlige dagsordenspunkter på Konventets dagsorden, herunder udkast til afsnit VI om Unionens demokratiske liv, afsnit IX om Unionens nære områder og de afsluttende bestemmelser i del III, ikke genstand for større debat.

Utilfredshed med konventsformandens egenrådige ledelsesstil

Et stort antal parlamentarikere vendte sig med forskellig styrke imod konventsformandens ledelsesstil, som mange fandt egenrådig og ude af trit med de dominerende holdninger i Konventet. Ligeledes blev også konventsformandens informationsstrategi stærkt kritiseret. Kritikken havde bred tilslutning og blev fremført af bl.a. mødeleder Marietta GIANNAKOU, cyprioten Panayiotis DEMETRIOU, østrigeren Evelin LICHTENBERGER og Ben FAYOT fra Luxembourg.

Ben FAYOT kritiserede konventsformanden for at kortslutte arbejdsprocessen

i Konventet og konstaterede, at Giscard d'Estaing havde pådraget sig et markant tillidstab på et meget afgørende tidspunkt. GIANNAKOU fandt, at konventsformanden søgte at gøre Det Europæiske Råds synspunkter til Konventets, og kritiserede ham for ikke at præsentere Konventets synspunkter loyalt hverken over for pressen eller over for EU's stats- og regeringschefer ved det nyligt afholdte topmøde i Athen. Tyske Jürgen MEYER tilsluttede sig kritikken af konventsformanden og bemærkede, at nu havde Præsidiet åbenbart også været udsat for en helt uhørt behandling.

Finske Kimmo KILJUNEN betegnede konventsformandens læk af informationer til pressen som utilgivelig. Han bebrejdede endvidere Giscard d'Estaing, at han reelt havde gjort sig til talsmand for ideer udtænkt i franske og tyske regeringskredse.

De nationale parlamenter og Kongressen

Flere medlemmer, herunder Ben FAYOT, Gisela STUART og Sören LEKBERG, stillede sig kritiske over for, at de nationale parlameters rolle i den europæiske beslutningsproces ikke var tilstrækkelig stærkt afspejlet i de foreliggende tekster. Der var et udpræget misforhold mellem anbefalingerne fra Nicetraktatens erklæring og Laeken-erklæringen og til de hidtil opnåede resultater, beklagede LEKBERG som blev støttet af David HEATHCOAT-AMORY.

Et stort antal konventsmedlemmer kritiserede, at ideen om en kongres tilsyneladende fortsat ikke var taget af bordet på trods af den overvældende modstand mod forslaget. En kongres – og enhver anden forsamling uden faste regler og procedurer – ville ikke tilføre Unionen nogen form for øget demokratisk legitimitet, sagde Ben FAYOT, og da slet ikke hvis der samtidig indførtes et præsidentstyre, tilføjede han.

Enkelte medlemmer, herunder VAN DER LINDEN (NL), indtog en mere pragmatisk holdning til muligheden for at etablere en kongres. Han stillede sig åben over for, at kongressen eventuelt kunne erstatte COSAC.

Tidsplan for færdiggørelse af del I og del II

En række medlemmer, herunder VAN DER LINDEN, LICHTENBERGER og MEYER, fandt det yderst presserende at få forelagt en tidsplan og en opdateret mødeoversigt for Konventets fremtidige arbejde. Dels var der et hensyn at tage i forhold til lovgivningsarbejdet i de nationale parlamenter, og dels var

der behov for at få et overblik over sammenhængen mellem del I og del II i forfatningstraktaten. Flere konventsmedlemmer anført af Gisela STUART gav udtryk for, at del II indeholdt lige så store og afgørende politiske problemstillinger som del I og derfor ikke kunne overlades til tekniske eksperter og embedsmænd.

Det svenske medlem Göran LENNMARKER fandt det helt urealistisk, at Konventet ville blive i stand til at præsentere et endeligt resultat – på tilstrækkeligt højt niveau – inden udgangen af juni. DEMETRIOU var enig heri og mente i øvrigt ikke, at Konventet skulle lade sig udsætte for pres. Substansen skulle behandles ordentligt, fastslog han.

Afvigelse fra Nice

Adskillige medlemmer tilsluttede sig PETERLEs kritik af, at Præsidiet i sit nye udkast om institutionerne lagde op til en sprængning af Nicetraktatens bestemmelser. Eftersom Nicetraktaten kun lige var blevet ratificeret i de nuværende medlemslande og i øvrigt udgjorde et centralt udgangspunkt for de igangværende folkeafstemninger i de kommende medlemslande, udtrykte flere konventsmedlemmer skepsis over for ideen om at fravige Nicetraktaten.

Institutionerne

De mange indlæg vedrørende de institutionelle spørgsmål angik især Rådet og Kommission og afslørede desuden, at der ikke var enighed blandt de nationale parlamentarikere. Et flertal talte imidlertid for at bevare lighedsprincippet i Kommissionen, således at alle medlemslande ville få tildelt én kommissærpost. Det var et krav, som ikke mindst repræsentanterne for tiltrædelseslandene lagde afgørende vægt på. Flere udtrykte desuden bekymring for, at en reduceret Kommission ville svække Unionens små og mindre medlemslande i forhold til de store lande.

Et mindretal, herunder VAN DER LINDEN og rumænske Adrian SEVERIN, argumenterede derimod for, at man skulle starte med at vurdere Kommissionens samlede arbejdsopgaver og på den baggrund fastlægge antallet af kommissærer. Det var også et spørgsmål om at bevare en effektiv Kommission, sagde Lamberto DINI (IT), som mente, at der ikke var opgaver nok til 25 kommissærer.

En betydelig del af indlæggene stillede sig kritiske over for skabelsen af en fast formand for Det Europæiske Råd. En næsten lige så stor del indtog en me-

re pragmatisk holdning og mente, at man lige så godt kunne erkende, at der ville komme en sådan formandsfunktion. Derfor ville det være mere konstruktivt at diskutere, hvilke funktioner en sådan formand skulle tildeles, sagde bl.a. Lamberto DINI og SEVERIN.

Generelt var der udbredt enighed om betydningen af at fastholde den nuværende inter-institutionelle balance. Adskillige så en fare for, at de store lande ville blive styrket på bekostning af de små. Andre fandt, at fokuseringen på medlemslandenes størrelse blev tillagt for stor betydning. Det var den politiske indflydelse, der var afgørende, og den hang ikke nødvendigvis sammen med landenes størrelse, sagde SEVERIN, som i øvrigt ikke mente, at det var helt ligetil at definere, hvem der var små og store i Unionen.

De politiske familier

Under diskussionen gjorde flere talere opmærksom på, at de udtalte sig på vegne af deres respektive partigrupper. Mødeleder GIANNAKOU og VANDER LINDEN så gerne, at de politiske familier fik en mere central og koordinerende rolle i debatten om Europas fremtid.

Folkeafstemning om forfatningstraktaten

Frans TIMMERMANN (NL) foreslog afholdt en rådgivende folkeafstemning om forfatningstraktaten samtidig med afholdelsen af det kommende valg til Europa-Parlamentet i 2004.

GIANNAKOU gjorde opmærksom på, at folkeafstemningsinstrumentet i sidste instans kunne benyttes som en trussel mod konventsformanden, hvis han ikke formåede at fremstille Konventets resultater loyalt og dækkende.

Mødeleder Giannakou opsummerer

I sin opsummering konstaterede Giannakou, at de nationale parlamentarikere var enige om at udtrykke klar modstand mod konventsformandens offentliggørelsen af artikler uden forudgående orientering af Præsidiet og Konventet i øvrigt. Ligeledes var der udtalt kritik af, at Giscard d'Estaing ikke havde gengivet Konventets resultater på passende loyal vis over for regeringslederne ved Det Europæiske Råds møde i Athen.

Der var et helt åbenbart behov for, at konventsformanden på afgørende vis forbedrede kommunikationen såvel med sine kolleger i Præsidiet som med de øvrige konventsmedlemmer, afsluttede hun.

Med venlig hilsen

Peter Riis

